

טורי חסיד ציון
166652

בן יוכבד ומנשה

נולד ב- כ' تمוז תרפ"ז 20.7.1927

התגייס לצה"ל באפריל 1950

שרת בחטיבת גולני

נפל ב- כ"ו ניסן תש"י"א 2.5.1951

בקרבת תל מוטילה.

חמייד ציון,

בן מושה ויוכבד. נולד ביום כי בתמזה תרפ"ג (7.6.1920) באפגניסטן. למד שם ב"חדר". עלה לארץ בשנת 1949. אחרי שהגיעו הוריו לארץ עבד ופירוס גם אותם. גויס לצה"ל באפריל 1950. נפל בקרב בשפר-הירדן ליד הכנרת ביום כ"ו בניסן תש"י א (2.5.1951) והובא למנוחת-עלמים בבית הקברות הצבאי של הר-הרצל בירושלים.

הרקע

וור לבקוביץ

האייבת הערבית – גורם קבוע בסכוזן

האייבת הערבית לשראול ורצון של מדינות-ערב לחסמיודה חם גורמי קבע באזור מואז חונבשונה של תנועה חלאומית ערבית ואיתן. חטמי חשלום עם מצרים וירדן עשוים לפרוץ את חומת אייבת הערבית ולממן את חוויותה, לפחות לנבי מדינות אלה.

אייבת זו הייתה חגורת העיקרי שהניע את הערבים למנוע את הקמת המדינה, במלחמות העצמאויות. לאחר מפלתם במלחמה, דבקו הערבים במטרה לחסם את ישראל ולפיכך נמנעו מלהכיר בה והכנילו את הניסיונות השוניים, שעשו מיד לאחר תום מלחמת העצמאות, להתקדם מהסמכים שביתת-נסק לשלים.

מדיניות האיבת הערבית

מדינות-ערב נמנעו מלהתקדם בכיוון להסכמי שלום. לעומת זאת נקטו במאמש להמשך מצב המלחמה באמצעות צבאים: ניטוק כולל של קשרים בתחום הארץ, חרם כלכלי, מאבק תעמולתי ומאבק בזרה הבינלאומית, תוך הכנות (רכש, אימונים, בין-הכוח הצבאי) לחזקוש חמאנק הצבאי. מדינות-ערב המשיכו את מדיניות האיבת וחדרם כלפי היישוב היהודי בארץ ישראל, בה נקטו עוד לפני תש"ח, ואת מצב המלחמה כלפי ישראל, כפי שנג vestib במלחמות הקוממיות.

באביב 1950, נקבעה ועדת החרים של הליגה הערבית תכנית מקיפה להפעלת חרם והסגר על ישראל. זאת ע"י הרוחבת ההגדלה של "חומרי מלכודת" לכל שורה וצד ידיעות ישראל זהרומים ע"י מדינות-ערב בנמלים ובימים טריוטוריאליים ערביים. נרכשה "ירשימה שחורה" של ספינות העוגנות בנמלי ישראל ונמנעה הפעלתן בנמל-עיר. ועוד תקנות והגבשות.

בקבוקת החלטות ווליגיה הערבית מנעה מצרים שיט של אניות ישראליות בתעלת סואץ, והגבילה חובלת מטענים לישראל בתעלת סואץ בגין אניות ישראליות. ביוני 1951 התלוננה ישראל על הסגר זה בפני מועצת הביטחון וטענה כי החסגר עומד בזגוז לזכות השיט בתעלת סואץ לכל העמים, ובניגוד להסמכים שביתת-נסק. מועצת הביטחון החליטה ב-1 ספטמבר 1951 כי ישראל אכן זכאי למעבר ספינותיה בתעלת-סואץ והוא לא מבטל את ההסגר.

אולם מצרים לא צייתה להחלטה זו אלא חזיאה תקנות נספנות האוסרות עברות שחרורות מכל סוג שהוא לישראל ומיישראל – בגיןות זרות.

מצרים טענה לזכות צד לוחם מאחר והוא רואה עצמה במצב מלחמה עם ישראל. טיעון זה אפיין את גישתן של כל מדינות-ערב עד הסכם השלום עם מארחים ב-1979.

הקרב בו נפל ציון

קרב תל-מוסטילה 1951

אריה יגמחי

בתחילת שנות ה-50 הגיעו לעלאן חילופית המדייני והצבאי בז' וישראל וסוריה בנוסח חשליטה באירופים חמפוריזם, העממות שיפל תאוות בעקבות נסיוונה של ישראל להחרול בעבודות משלל ימוש החוליה.

באפריל 1951 גשלימו הסורים את השתלטותם התוכפנית על האיזור חמפורו חרודמי **באלחיפה** (חפת גדר). וחללו **בנסיונאטי** להשתלט גם על האיזור חמפורו המרובי בגזרת בורזים.

רכס כורזים שוכן בשטח ישראלי חשל על האיזור חמפורו ערוץ חרודן וביקעת הבטיחה, היה זה למשה השיטח תחילה בגורת הנבול חישורי שבו הייתה שליטה טופוגרפית ישראלית. בקצתה הרכס נמצאת תל-מוסטילה (כיום נבעת קלע, עליה ממוקמת הצרכה של מושב אלמנור) המונשא כ-213 מי מעלה ערוץ הירדן. ברמת כורזים לא היה ישוב ישראלי ואפילו לא מושב צבאי. הנוכחות הישראלית הטעאה בתנועת סיורים של צה"ל בשטח.

באיזור חמפורו שכנו שני כפרים ערביים חירבת דיכה וערב שמאלנה. חיבת הסורי חימש את התושבים הבדואים של הכפר ערב שמאלנה ברובים ומקלעים ועוד אוטם לחדרו מערבה. הם עיבדו את האדמות באיזור חמפורו ואך בשטח ישראלי שמערב לו, וחדרו עם עדיריהם אל מזרחה רכס כורזים עד לאיזור תל-מוסטילה ועד לחורבת כורזים.

בשליה חדש אפריל ותחילה Mai גלו סיורים של צה"ל כי כוחות צבא סוריים סדירים חדרו לאיזור ואך התמקמו על תל-מוסטילה.

חטיבת הח"ר הסדירה "גולני" (חט' 1) שפעלה באיזור קיבלה הוראה להפגין את ריבונות ישראל באיזור, לתפוס את עדרי הבקר החודרים או לגרשם. האחוריות הפיקודית לגזרה הייתה של חטיבת המחו"ז 3.

המשימה הוטלה על גדור 13 שהיה אחראי על גורת הנבול מימיה החוליה ועד הכנרת. המגו"ד סא"ל רחבעם זאבי היקצה לביצוע המשימה כוח בעוצמה של מחלקת ח"ר מוגברת בכיתת מק"ב "בזה", בפיקוד מ"פ. הכלח יצא לדרכו בשעת הבוקר של 1 במאי. התכנית הייתה למקם את המק"בים באיזור "גבעת התצפית" בעוד כוח הח"ר נע מצפון מאיזור זנדריה-טובה, מטהר את השטח והודף את העדרים דרומי-מערבה לעבר מאורב המק"בים.

התכנית נכשלה. העדרים עם רועיהם נעו אמנים דרומה בלחץ החילאים, אך בשלב מסויים הצליחו לחמק מזרחה, בערוצים. המאגר פנה בטיעות באש על חיילי "גולני", ובמכת האש נהרגו 4 מחילאי המחלקה. הכלח נסוג כשהוא משאיר את החורגים בשטח. מחלקה נוספת של הגדור יצאה לשטח בתגובה, שתי המחלקות ניהלו קרב אש עם הסורים עד שעות הערב.

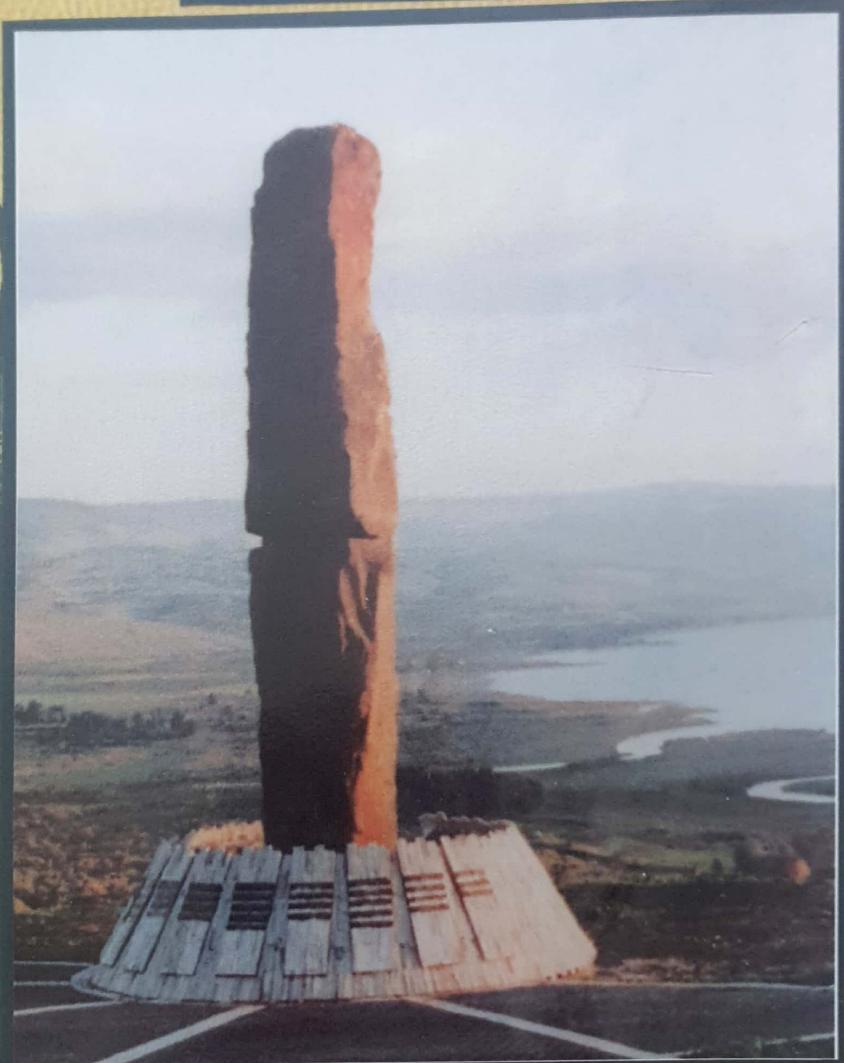
לאחר לבטים רבים אישר המטו"ל ביצוע עפ"סرك מעל היעד, מבלי פתיחה באש. במהלך אחד היעפים ירה בטיעות אחד המטוסים צורות אחדים מטופת 20 מ"מ ופגע בכוח הסורי. היעפים והסתערות התגבורות הכריעו את הקרב. הסורים נסוגו וכוחותינו תקפו כאשר חיילי קורס המכ"ים מסתערפים מדרום ושרידי פלוגה אי מסתערפים מצפון, הם השתלטו על המזובץ ורדפו באש אחר הנורחים.

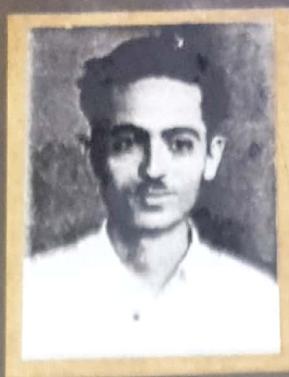
הקרב הסתיים בשעה 11:00. בקרים חלימה פלוגה רעינה מגודר 12 של גולני את הכוח מוצב "הדרות". אגדותינו היו בכנות מוד. בקרב של 5 – 6 נסאו נמל 30 מלוחמי "גולני", חלקם נענו באש הארטילריה של צה"ל. בכך הגיע מספר הרוגי קרב תל-мотילה ל-40, בקרב נפצעו 22 חווילים. מאוחר יותר נפטר אחד מפצועים. לזרים היו אגדות בכנות, חן בין חווילים הסדריים והן בין הבלטיזוריים, חן פיט את האיזור המפורז ואיתם יצאו נס תושבי ערב שמאלנה, נסויים להשתלט על האיזור נסח.

קרבות תל-מוטילה היו שיוא של העימות הצפאי עמוק על השליטה באיזור המפורז, ובעקבותיהם השתויה מעה בנבול ישראליות למספר שrios.

הקרב נס לועזע קשה בצה"ל. שכן התגלו ליקויים רבים בקשרות המערך הלחום, במודיעין ובחפעת הארטילריה. בעקבותיו הוקמו שתי ועדות חקירה מטכ"ליות שערבו בדיקה מסקנת בונשיי הארגון, האימון ותורת הלחימה של צה"ל. מסקנותיהן תרמו לשיטויות ושיטוריים שנוצרו בצה"ל בשנים הבאות.

אנדרטה לזכר חללי תל מוטילה

לצורך התארגנות מחדש הכתח מרחק מה מאחריו קפל קרכע. אש הטורום לא פסקה ולו לרוגע, חפצעים נגרו לאחור וסודרו בין חסלים (בחגינה מפני אש חמרגמות), שורות המסתערים ארכנו מחדש. והזמנן !! – מהווים חשoon רצו במחירות, חיספיך חומן לטיסום חכיבוש בצד חוחץ ? שני חוליות בפיקודו של סמל אריה לדר קבלו פקודה תוקן כדי התארגנות הכתח מחדש לנצל מזומת הקרב ובאנון קם לוחול, ולהשמד את עמדת האויב הקדמית וחיקוניות באגף יםון, זו ממנה נורו לא הפסיק מתחי הרימונים ואש אוטומטיות רבתה.

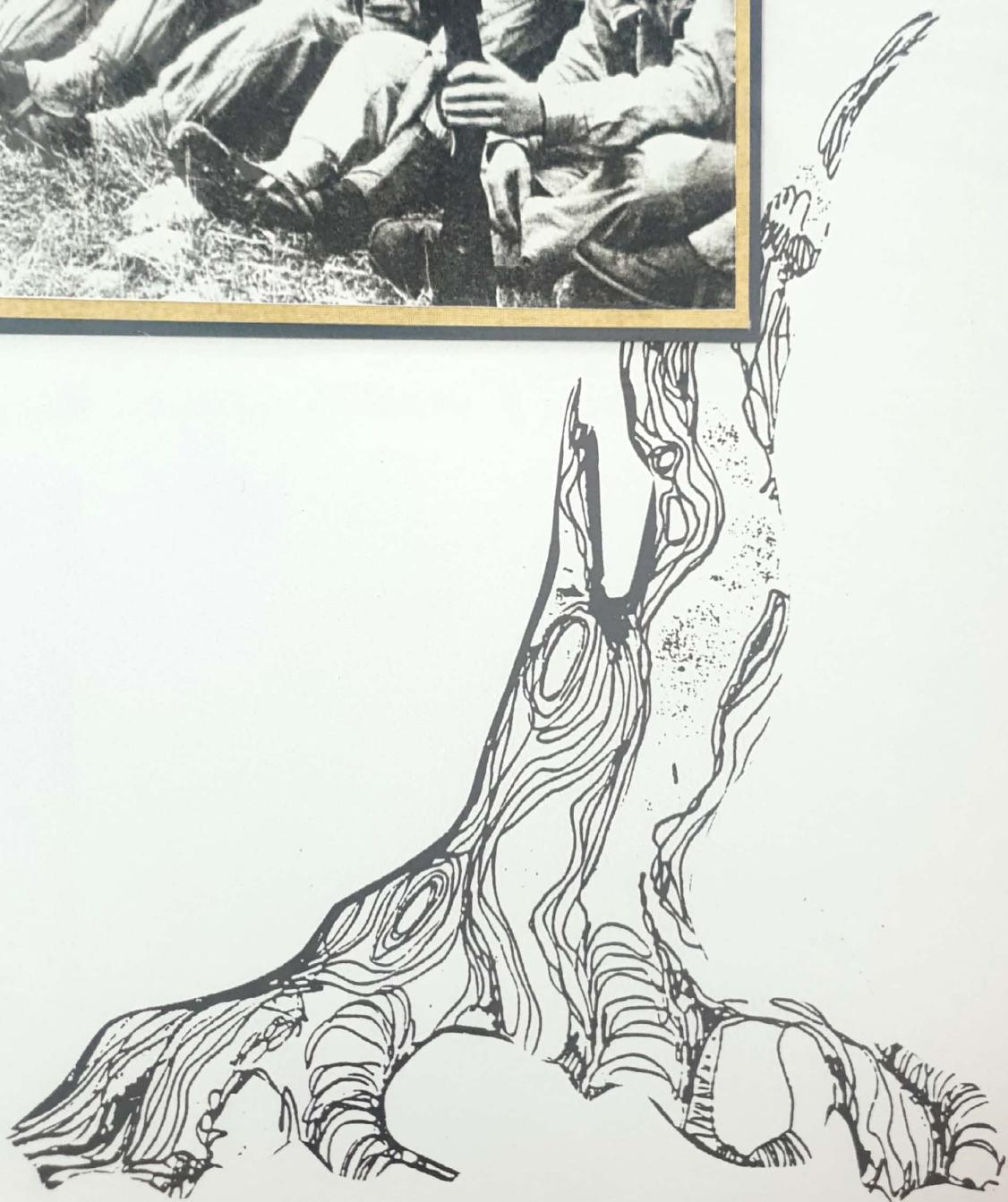
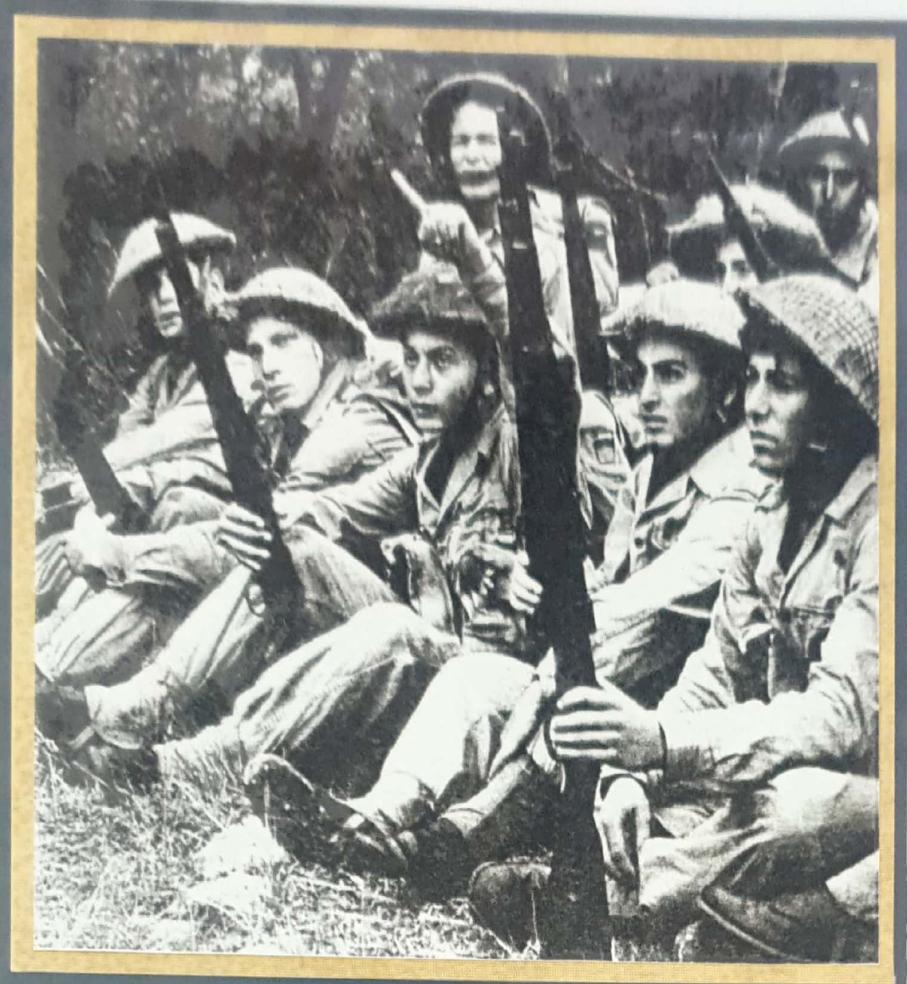
משבושה הכתת לסיים את משימתה יצא זאב המ"פ עם חוליה נוספת לכיוון העמדה המטרידה וביחד עם חלק ממחולית מקודמת הצלחו לאגפה. מספר רימונים שנורקו לתבה מטוריים ספורים חיסלו את מקלעי האויב שרבעו מאחריו סלעים גדולים שהיו עמדת מציעת ומונגת הדיבר. פיצוץ העמדה העתק במידת מה את אש האויב. המבקרים חזרו לפולונה בנשאמ אינטנסיבי קשה החיל שלמה גרייש, תימני צנום שנפצע בבטנו מרטיס רימון סורי שנורק לעבר. הפולגה שוב מוכנה להסתערות המתחדשת. באופק נראו כבר ניצנוצי השחר – עד מעט ויאיר היום. ישולחן כאן שולחן אחד – שנה יונת עברו.

ושוב פתח הסיווע באש והפלגה זינקה להסתערות. בחימה ובשאגות התקדמו החילים מול אש האויב, מול עמדות מאחרי סלעי בזלת גדולים שישuber את העמדות רק ברימון ובכידון, שוב נשרו נפגעים, המ"מ נתן לוין זיל נהרג, זאב המ"פ נפצע והמשיך בהתקדמותו בהשען על חובה וכתפו של פרנקו הקשר. העמדות הסוריות הראשונות נזובו. חיל האויב השא稠 נשק בעמדותיהם וזינקו בקפיצות ביןות הסלעים לעמדות האחיות מאחרי גדר אבני שהקיפה חלק מקו עמדות השני של המוצב. עודمام – עוד זינוק ויישלם הכיבוש. השחר כבר עלה במרזה – הלילה היה קצר מדי.

אחדים מהתהדרים הצלicho לעבור את גדר האבני ולהארז באחדות מעמדות האויב בצד השני. המ"פ הפצוע שלא נחשש, לא היה מסוגל לטפס ולבור את המכשול ולהציג לחילו, נער לרגלי הגדר. פרנקו הקשר שען כצל אחורי מפקדו הבין את המצב, המ"פ חייב לעבור את הגדר ולהציגו ללוחמי הנמצאים בצד השני. גם פצועים נוספים מונחים לרגלי הגדר גלויים לאש האויב, יש לפרק אבני וליצור פרצה בגדר, פרנקו ניגש למלאכה. בעמודו בקופה זקופה גלגל אבני מוחדר. המעביר נוצר, דרכו הצלicho המ"פ ופצועים אחרים לעבור לצד השני. תוך כדי כך נפצע הקשר האמיץ מצורר מקלע שפגע בראשו ופצעו (בסיוף) הקרב פונה פרנקו הראשון ורק לאחר מאמצים מוחדים צימרול רפואי ממושך נשאר בחיים, עם פליטה של פלטינה כחלק מהגולגולת). אור היום המלא עצר את תנופת החסתערות. החילים התחלו להתבשס קמעה בעמדות שנכבשו זה עתה, אלם גם האויב נשאר בחלק מעמדות שבמושב – במרקח מטורים ספורים מעמדותינו.

צלפי האויב שרצו בסביבה הגיבו את צליפותיהם. מדי פעם בפעם שנית מטה רימונים ואש מרגמות של האויב, חילים סוריים נראו עוברים את הירדן מכיוון מוצב ה"שפך" מדרגים במעלה הגבעה מתגברים ומצטרפים לכך שהחזיק בחלק המוצב שנשאר בידייהם. אחדים מהם זהלו בין

חבריו לנשך

חסלים, שיפור מעודותיהם ותחזקתו לטווח זריקת רימון, חכונותיהם חוויו על נסיון לבצע התקפת נגד – יש להתקין להכשיל נסיון זה.

ניתנה פקודה להכין ולבזוק את מקלעיו ח.ג. שחוו בידינו ועדין פועלו. נאפהה וגחאהת מפצעים. בוחליה ובKİפיות קרב תגעו חילימ ששלחו עי' נבי מפלוגה כי עם שקיות ריטונות שהיו חוווניים ויעילם מאר לבגרור העמדות בינוות לטלים ותרמו רבות לחמץ וקרוב. בשעה 00:00 בערך נפתחה עי' תאויב אש עזה מכל חללים, חסרים פתו בנסיון לחזוץ ולדוחק את חווילי הפלגה מ��זעתייהם.

הרוע המול חל מיד מעוזים ב-2 מטרך 3 המקלעים שנשאו ותקינו – חיליל חאוב התורМОטו לחסתערות – או אז פנה זאב בזרישת הנחתת מכת אש מרוגמות על חמסתערם. זו שיח זה נשטاع עי' גלי הקשר "שולמן כאן שולמן אחד – האויב מסתער על עמדותינו מבקש מיד הנחתת אש על כוחותינו – עברו", "שולמן אחד כאן שולמן", אטם בתהום הבטחון תملא של אש חמורות האם בכך דרש אש על מוצבינו ? – עברו". – החלטה קשה וגורלית עמדה לפני חז'קודוך של הגיזרה. מכת תאש המבוקשת עלולה לגרום לאבדות נספות בכח המומע שנאחז ביצירונים במוצב – והאם תשברד היא את התקפת הנגד של האויב ? – יש להחיליט מיד... "שולמן כאן שולמן אחד מאשר הנחתת אש סוף".

לא, אין לתת לאויב לכבות בהזורה עמדות שנכ辩证 עד כה במוחר כה יקר – אין לתת להם אפשרות לתריע בשופרות על הניצחון – לא ינתן לחיליל האויב לבו ולהתעלל בפצעים ובמנפעים. המשימה תבוצע וייה מה ! (גם פנץ ורובי הבין היטב מה נדרשCut – ופעל. אש השיטוק ניתכה על המוצב – לרגעים אחדים מעלה המשם, העשן והאבק כסו את הכל החילים נלחצו לאדמה, תיפשו מחתה בסדקים בין הסלים, והידיים לפטו את הרימונים המוכנים לארקה. בשוק החמזה השתרר לפטע שקט מזור, האבק והעשן התפזרו, חיליל האויב שלפני ההפגזה נמצא כה קרובים לעמדותינו כאילו נעלמו, נשמעו נגיחות פצעים, התקפת הנגד של האויב נשברה. החום היה לא נשוא. החובש היחיד שנשאר עם הכח עבר בזחילה בין הפצעים, באין מספיק תחבות יש להשתמש בוגיות. מימיות המים שעדיין נשמרו ואספו ונינונו לחובש – עבר הפצעים. השמי היוקדת תורמה להגברת הסבל של הפצעים והבראים אחד. לא מים, לא מחסה ולא צל, מהוסר עורה רופאית ממשית ואפשריות פינוי, הרוע מבב הפצעים מרגע לרגע, הם לא זעקו, חרישת שכבו בין הסלים הלוחתיים, צביקה המ"כ שצדור פילח את חזוז נס בקבdot תנק המשמעת שARIKOT צורנגיות. התהבותות האידמה והיציאה של הczdro בחוזזה של צביקה, גרייש – התיmini הצנום שכב עם בטן שסעה ורובה לידו. בידיו החזיק את העיציות של ארבע הכנפות ושותיו מע לא הרף בתפילה חרישית – כמוhow גם אחדים מhabro התפללו תפילה שרירת בלחש. (רוב חיילי הפלגה היו יוצאי תימן, שומרי דת).

האויב חידש את צליפותיו לシリוגין ומפעם לפעם הנחתת אש מרוגמות, מזווג השעון התקדמותו ואיתם גבר חום המשמש שהציך ללא רחם במיוחד לפצעים.

בפקודת מפקד הנירה הוכנס לקרב כה נס. חיילי קורס המ"כ'ים תקפו מכיוון מוצב השפץ והתקדמו לקרה עמדות פלוגה א'. האויב איתור את כיוון ההתקפה וכיוון את דוב אישו לשם. הנקפים נצמדו לקרקע. חלק מהם דילגו בינוות לטלים והגיעו לקרבת העמדות של פלוגה א'. את נספו לוחמים נוספים על המוצב, עוד חסתערות – עוד מאץ ויסותים הקרב.

קטעי עיתונות

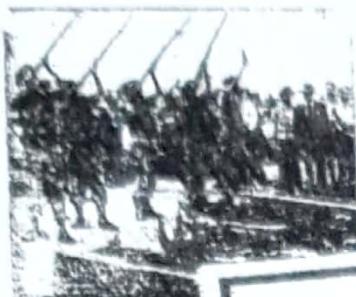
כתרת

פרק ה' פרוטה 20

233 JIM

הסורים גורשו בקרב פנים-אל-פנים

נכובותה הגדולה הסורית בואר הנפורה בORTHOPEDIA נגד ונילקה שטויות הנזכרים

גן: המצב בגבור נעשה קעה בוגרא

חובב רין במדוזת הבטחו על הפראבולזיות המוריות

יריעות אחרונות

שוחט קוראה של האליל המזרחי

העדרת הדעת הינה מושג ששלב בראוייה. מושג זה מושג על ידי יישום שיטות וטקטיקות של מילוי ותאזרחה.

בזרכן יסודיהם של המתרחצים בים

יריעות אחרונות

לunedì pomeriggio 21 aprile 1952

יריות על עין-אב - שקט בחולה

בדoor הסורים באשו בbatis ובקיט הילדים - אָר איש לא פגע

ישראל דורשת התערבות מועצת הבטחון

בא אבן: ייחוז של הצבע הסורי פרשו לאייר הספרוני ולשיטה ישראלי
או נסח'ן למקום בכל האמצעים להדיפת האויב; - המועצה תדריך מחר בתלונה

אלפים מבראים באניות המלחמה
ושוואליות העוגנות בנמל ניו-יורק

מעריב

וונס חידשו יריותיהם על עין-אב

ונס, ניניהם וויז'ילום - לא זו אניתם - של ששה מלחמות ובואר הפלגה

אנו מוכן לשנה חמשה של מועצת הבטחון

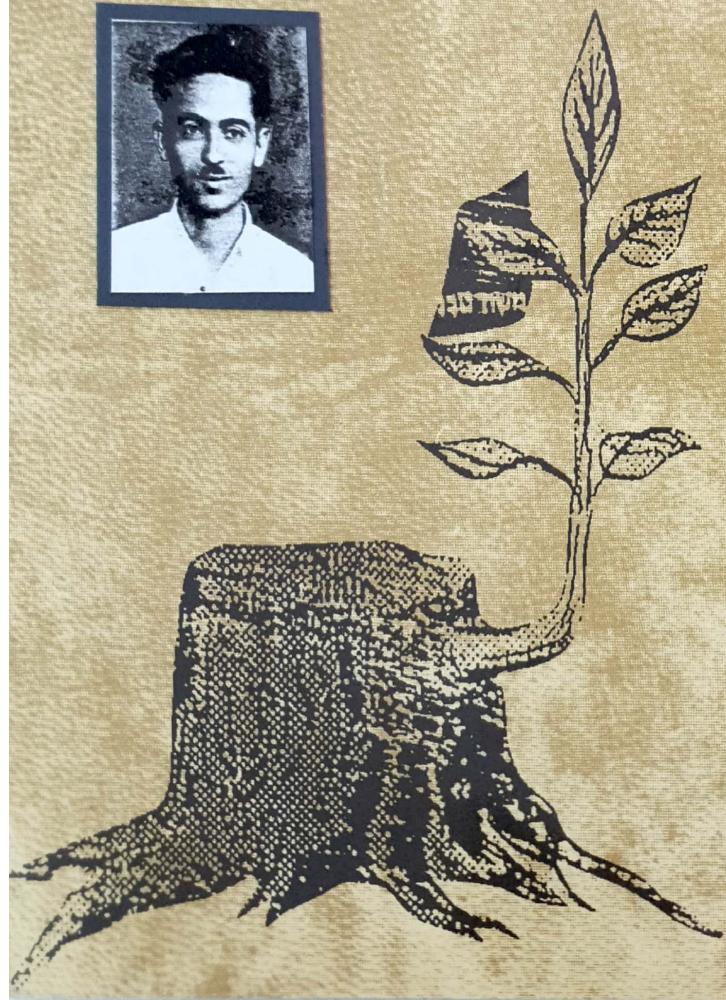
לא נשכח

נזכור את כל חלומיהם
גם לאחר מילו שנים
ולזכור מי חנופלים
ופצוע שנוסך למניין החללים.

במושבי השפך והדמota נאחזו בכל כוחם
ובסיפוריו גבורות ישראל נגראן חלקם

לא שכחנו אתכם
ולעלם אף לא נשכח
את אשר על התל אירע
בחמשת ימי הלחימה.

התכנסנו על זאת הגבעה
בני משפחה וחברים לנשך וליחידה
מתבוננים באותו נוף קדומים אלוהי ובאותה הימה
המחליפה צבעיה וגונניה בכל יממה ובכל עונה בשנה
חוויים את אחיזתכם הנחוצה
וללא כלימה ולא בושה
להנצחתכם אנו פה, אף אם בדרך הקשה

שנים כה רבות וזה עדין כה מכאייב
שכאון סיימתם חייכם - מול נוף נרתת כה מרהייב.

שחור של בזלת
תום של תכלת
כח עצוב, כה מכאייב,
למאות כה צער בימי האביב.

טמננו זכרכם عمוק בלבב פנימה
шибיתין ליוםו לעלות שניית.

ובינתיים היי לנו המון משימות לבצע:
לבנות ולהיבנות, לבצר ולהישמר
לנטוע, לזרע, ללדת, לגדל
ולקטוף הפירות.

על חלקת אלוהינו הקטנה
לחמנו שוב ושוב
ודם כה רב נספג באדמה
שהצמיחה לחם, ופרחים ואנדראטאות

ובלבב פנימה אנו זוכרים
ומנצחים
וכמהים לך
שדרן החתחתיים וקוציה הסורטאים
מובילה לעתיד של שלום ושקט.

עיר הולדתו של ציון זיל

הרפובליקה האסלאמית של אפגניסטן היא מדינה הממוקמת בחלק הדרומי מערבי של מרכזו אסיה, היא גובלת באיראן במערב, בפקיסטן בדרום ובמורחה, בטורקמניסטן ובאוזבקיסטן בצפון, בטג'יקיסטן בצפון מזרח ובסין בחלק המזרחי ביותר של המדינה.

